

épített ki a fiatal balti köztársaságokkal. Ennek köszönhetően lett ő a magyar királyi követ Tallinnban, az észti fővárosban, felelve finn, észti, lett, litván kapcsolatokért. Itt töltött éveit során számos politikai változásnak volt szemtanúja, ezeket meg is örökítette naplójában, amely így a magyar diplomáciatörténet ezen szegmensének kiváló forrásává vált. Kapcsolatunk a balti államokkal az 1930-as években egyenesen virágzásnak indult és csak a II. világháború elején szűnt meg.

Kulcsszavak: Horthy-korszak, külkapcsolatok, diplomáciatörténet, Magyar Királyság, Észtország, Lettország, Litvánia, Jungerth-Arnóthy Mihály tevékenysége

Balogh Ádám

(baloghadam.bp@gmail.com, Eötvös Loránd Tudományegyetem, HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum)

Kutatási (érdeklődési) terület:

Az Osztrák-Magyar Monarchia tengerentúli külpolitikája, gazdasági és katonai tevékenysége;

Brazília 19. századi történelme, különös tekintettel az osztrák-magyar (és önállóan a magyar) vonatkozású kapcsolódási pontokra; 19–20-i nemzetközi kapcsolatok, globalizációs folyamatok.

Előadás címe:

Nagyhatalmak hadihajói Rio de Janeiro partjainál 1893–1894-ben. A brazil haditengerészet lázadásának diplomáciai hatásai.

Absztrakt

Kutatásom az 1893–1894. évi brazil haditengerészeti lázadás eseményeinek feltérképezésére irányult az Osztrák-Magyar Monarchia szemszögének figyelembevételével, amellyel kapcsolatban átfogó elemzés idáig nem született a hazai történetírásban. Előadásomban a következő kérdésekre keresem a válaszokat: Milyen folyamatok hatására következett be a haditengerészet lázadása Braziliában? Mik vezettek a külföldi államok – köztük az Osztrák-Magyar Monarchia – brazíliai megjelenéséhez az alapvetően belpolitikai konfliktusnál? Milyen tényezők okoztak feszültségeket a nemzetközi kapcsolatokban?

A Bragança-dinasztiából származó II. Péter Brazil Császársága volt az utolsó monarchikus rendszer Dél-Amerikában, amelynek megdöntésére a 19. század végén, 1889. november 15-én került sor. Deodoro da Fonseca tábornok katonai puccsal vette át az ország feletti hatalmat, majd létrehozták az új államformát, a Brazil Egyesült Államok Köztársaságát.

Az elkövetkező mintegy öt-hat évben (1889–1894) működő kormányzatok (katonai junta) korszakát a „Kard Köztársasága” (República da Espada) névvel is illetik, ezzel is célozva annak militáris, diktatórikus jellegére. Az időszak egyik legjelentősebb hadi eseménye a brazil flotta 1893–1894-es lázadása volt, amely során a felkelők Rio de Janeiro bombázásába kezdtek, ezzel a nagy- és

középhatalmakat (USA, Nagy-Britannia, Portugália, Olaszország, Ausztria-Magyarország stb.) arra készítették, hogy haditengerészetüket mozgósítva védjék gazdasági- és hatalmi érdekeiket. A történések diplomáciai feszültségekhez vezettek.

Gróf Kálnoky Gusztáv, az Osztrák-Magyar Monarchia közös külügyminisztere (1881–1895) jelentésekben, táviratokban értesült az eseményekről, majd utasításokkal látta el a Rio de Janeiróban tartózkodó osztrák-magyar ügyvivőt, gróf Koziembrodzky Lipótot. Ausztria-Magyarország az állami érdekek védelmében elrendelte az S. M. S. Zrínyi korvett hajó braziliai kiküldetését, amely 1893 novemberétől 1894 márciusáig a lázadás és a sárgaláz viszontagságai között teljesített szolgálatot.

Az elmúlt hónapokban jelentős számú levéltári forrást, sajtócikket, és a lázadás helyszínét bejáró fotográfusok képanyagait gyűjtöttem össze. A fent említett anyagok, és gazdag idegen nyelvű szakirodalom segítségével kívánom a hazai tudományos fórumokon eddig prezentálatlan kutatási eredményeket ismertetni.

Kulcsszavak: 19. század; nagyhatalmak; Brazília; haditengerészet; diplomáciai konfliktusok; tengeri kereskedelem

Baracs Róbert István

(baracsrobert@gmail.com, Szegedi Tudományegyetem BTK
Történelemtudományi Doktori Iskola, Modernkor Program)

Kutatási (érdeklődési) terület: